

Muamele vergisi kanununun 10 ncu maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun lâyihası hakkında Bütçe Encümeni mazbatası (1/180)

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Mazbata No. 112
Esas No. 1/180

11 . VII . 1944

Yüksek Reisliğe

Muamele Vergisi Kanununun 10 ncu maddesine bir fıkra eklenmesine dair olup Encümenimizin 80 sayılı ve 5 haziran 1944 tarihli mazbatasıyla kabul olunarak Umumî Heyetin tasvibine arzolunan lâyihanın müzakeresi sırasında Eskişehir Mebusu İzzet Arukan tarafından verilen tadil teklifi Umumî Heyetçe nazarı itibara alınarak Encümenimize tevdi buyurulmuş olmakla keyfiyet Maliye Vekâleti mümessili de hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Muamele Vergisi Kanununun 12 neji maddesi, muharrik kuvveti iki beygiri ve kullandığı işçi sayısı müessese sahibi ile birlikte beşi geçmeyen küçük sanat müesseselerini bazı istisnalar hariç olmak üzere vergiden muaf kılmıştır. Muafiyet esaslarının müessese sahibi ile birlikte beş işçiye hasredilmesi dolayısıyla, müessese sahiplerinin vergi muafiyetini kaybetmemek için kendi çocuklarını yanlarına alıp sanat öğretilerinden bahseden takrir sahibi (Müessese sahiplerinin ücretsiz olarak çalıştıracağı kendi çocuklarının muafiyet tatbikatında işçi sayılmıyacağı) hakkında kanuna bir hüküm ilâvesini temenni etmektedir.

Bilindiği gibi bundan evvelki muamele vergisi kanunlarında küçük sanat müesseselerine beş beygir - on işçi haddi dâhilinde muafiyet verilmiş iken, memleketimizin vasat smai müesseseleri evsafına tekabül eden bu had, vergiye tabii bulunan smai müesseselerin şiddetli bir rekabet karşısında kalmalarını ve onların da vergiden kurtulmak için müesseselerini beş beygir - on işçi haddi dâhilinde mütaaddit atelyelere taksim ve her birini muhtelif namlara tescil ettir-

mek suretiyle haddizatinde bir ve fakat zâhiren mütaaddit ve vergiden muaf küçük müesseseler haline getirmelerini ve bu hal, sanayiinin gerilemesini intaç etmiş olduğundan bu mahzurları önlemek maksadiyle, muafiyet esasları bugünkü hadlere irca olunmuştur.

Muafiyet hadlerinin bu suretle daraltılmış olması bahsedilen mahzurları bertaraf etmiş ise de aynı zamanda bazı sanat şubelerinde çirak yetiştirilmesini tahdit edici bir mahiyet arzemesi dolayısıyla bir takım şikâyetlere yol açmış olduğundan Encümenimiz takririn müzakeresi neticesinde kanuna yalnız sanat sahibinin çocuklarına ait bir hüküm vaziyle işin halli mümkün olamayacağı neticesine vararak bu hususta küçük sanat müesseselerine biraz genişlik verilmesi lüzumuna kani olmuştur. Ancak tahdidi zaruri kılan sebepler muvacehesinde mutlak olarak eski on işçi haddine dönülmesine imkân bulunmadığı tabii görüldüğünden bir taraftan küçük sanat müesseselerine genişlik verilirken diğer taraftan eski mahzurlara tekrar yol açılmamasını temine ehemmiyet verilerek sanat öğrenmek yaş ve müddeti üzerinde yapılan görüşmeler sonunda vergiden muaf olan küçük sanat müesseselerinin 16 yaşını bitirmiş olan çocuklardan sanat öğrenmek üzere çalıştırılacakları en çok beş işçinin muafiyet tatbikinde itibara alınmaması muvafık görülerek lâyihaya bunu temin edecek olan ikinci madde ilâve edilmiştir.

Müessese sahibinin çocukları da bu hükümden istifade edeceklerinden takrir sahibinin temennisi de yerine gelmiş bulunmaktadır.

Umumî Heyetin tasvibine arzolanmak üzere

Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	R. V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Tokad
<i>I. Eker</i>	<i>Mezundur</i>	<i>H. N. Keşmir</i>
Kâtip		
İstanbul	Antalya	Aydın
<i>F. Öymen</i>	<i>N. E. Sumer</i>	<i>Gl. R. Alpman</i>
Balıkesir	Bolu	Diyarbakır
<i>S. Örgüven</i>	<i>Dr. Z. Ülgen</i>	<i>R. Bekit</i>
Diyarbakır	Edirne	Eskişehir
<i>Ş. Uluğ</i>	<i>M. N. Gündüzalp</i>	<i>Y. Abadan</i>

Giresun	İstanbul	İstanbul
<i>A. Sayar</i>	<i>H. Kortel</i>	<i>H. Ülkmen</i>
İzmir	Kayseri	Kütahya
<i>M. Birsal</i>	<i>F. Baysal</i>	<i>H. Pekcan</i>
Manisa	Mardin	Rize
<i>F. Kurdoğlu</i>	<i>R. Ertan</i>	<i>T. B. Balta</i>
Samsun	Trabzon	Yozgad
<i>M. A. Yörüker</i>	<i>M. S. Anamur</i>	<i>S. İçöz</i>
Yozgad		Zonguldak
<i>A. Sungur</i>		<i>H. A. Kuyucak</i>

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Muamele Vergisi Kanununa bazı fıkralar eklenmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 28 Mayıs 1940 tarihli ve 3843 sayılı Muamele Vergisi Kanununun 10 ncu maddesine aşağıdaki 9 sayılı fıkra eklenmiştir:

9. Darülaceze ve Yardım Sevenler Cemiyeti mütedavil sermaye atelyeleri.

MADDE 2. — Aynı kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrası sonuna aşağıdaki hüküm eklenmiştir:

(Şu kadar ki, 16 yaşını bitirmemiş olanlar-

dan, sanat öğrenmek üzere müessesede çalıştırılan beş işçi bu fıkranın tatbikinde itibara alınmaz.)

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini İeraya Adliye, Maliye, İktisat ve Gümrük ve İnhisarlar Vekilleri memurdur.